

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

HU

Beszéd

Brüsszel, 2016. október 13.

Beszéd – Klaus-Heiner Lehne, az Európai Számvevőszék elnöke

Az Európai Számvevőszék 2015-ös éves jelentésének bemutatása az Európai Parlament Költségvetési Ellenőrző Bizottsága (CONT) előtt
Brüsszel, 2016. október 13.

Eltérés esetén
az elhangzott szöveg érvényes.

ECA Press

Mark Rogerson – szóvivő

T: (+352) 4398 47 063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – sajtófelelős

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

Tisztelt Elnök Asszony!
Tisztelt Georgieva Alelnök Asszony!
Tisztelt Képviselők!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy ismertethetem Önök előtt az Európai Számvevőszék 2015-ös éves jelentését – az első olyan évben, sőt hónapban, amikor én állok elnökként a Számvevőszék élén.

A 2015-ös év vége óta olyan időszakot élünk, amikor a történések alapjaiban rengetik meg az Európai Uniót és önvizsgálatra készítetnek bennünket. A mindenkit foglalkoztató kérdés: miért fordít hátat az Unió olyan sok polgára az európai projektnek? Véleményem szerint erre a kérdésre a válasz részben az, hogy mi, az európai intézmények bizonyos mértékig elvesztettük a polgárok bizalmát. Az elkövetkező hónapok és évek egyik legnagyobb kihívása az Unió számára az lesz, hogy visszanyerje ezt a bizalmat. Úgy gondolom, hogy az Európai Számvevőszék fontos szerepet fog játszani ebben a folyamatban. A következő néhány percben tehát szeretnék egyrészt előre tekinteni a teendőinkre, másrészt visszatekintve ismertetni 2015-ös jelentésünk tartalmát.

Nyilvánvaló, hogy reformra szükség van. De bármilyen alakot is öltön a reform, azt szilárd pénzügyi alapokra kell helyezni. Akár 28 tagja van az Uniónak, akár 27, a gondos pénzgazdálkodás ugyanolyan fontos marad. A Számvevőszék véleménye szerint itt négy tényező bír különös jelentőséggel.

Először is: az Uniónak megbízhatóan kell vezetnie a könyvelését. Az emberek nem fognak megbízni bennünk, ha nem hiszik el, hogy gondosan kezeljük a pénzüket, és hogy erről megfelelően számolunk be.

A 2015-ös uniós beszámoló a nemzetközi standardokkal összhangban készült el, és minden lényeges szempontból valós és hű képet ad. Ennek köszönhetően ismét hitelesítő véleményt adhattunk annak megbízhatóságáról.

Az idén és az elkövetkező években fizetendő összegek azonban továbbra is magasak. A Bizottság nem készített az elkövetkező 7–10 évre vonatkozó pénzforgalmi előrejelzést. Egy ilyen előrejelzés lehetővé tenné, hogy az érdekeltek fel tudjanak készülni a későbbi fizetési igényekre és költségvetési prioritásokra. Ez is hozzájárulna a bizalom helyreállításához. A Bizottság által készített középtávú fizetési előrejelzés helyes irányba tett lépés.

Másodszor: az Uniónak meg kell bizonyosodnia arról, hogy a pénzügyi szabályokat helyesen alkalmazzák.

A jelenlegi uniós költségvetésbe befolyó és onnan kifizetésre kerülő pénzeszközök nyilvántartása pontos, a kiadásoknál azonban – elsősorban a tagállamokban – továbbra is túl sok a hiba. A szabálytalanságok szintjét mérő becsült hibaarány a 2015-ös kifizetések esetében 3,8%. Ez nagyjából hasonló a korábbi évek szintjéhez, de még mindig meghaladja a 2%-os lényegességi küszöböt.

A legmagasabb hibaszint ismét a „Gazdasági, társadalmi és területi kohézió” területét (5,2%) és a „Versenyképesség a növekedésért és foglalkoztatásért” területét (4,4%) jellemezte. Az „Igazgatási kiadások” területén számítottuk a legalacsonyabb becsült hibaszintet (0,6%).

Jó hír, hogy a tagállami hatóságok és a Bizottság által végrehajtott korrekciós intézkedések kedvezően befolyásolták a becsült hibaszintet. Ellenkező esetben az túllépte volna a 4%-ot.

A Bizottság ezenkívül elemzi a potenciális jövőbeni korrekciós intézkedések 2015-re várható hatását is.

A Bizottság tehát tett ugyan lépéseket a kockázatokat és a korrekciós intézkedések hatásait vizsgáló elemzések javítására, ám ezen a téren még továbbra is van tennivaló.

Dicséretes teljesítmény lenne, ha elég pénzt sikerülne visszafizettetni ahhoz, hogy a hibaszint 2% alatt maradjon. Mi azonban továbbra is úgy gondoljuk, hogy jobb megelőzni, mint gyógyítani.

Az európai adófizetők sokkal jobban járnának, ha a bizottsági és tagállami kiadásoknak a mostaninál nagyobb részét már eleve megfelelő módon hajtanák végre, és nem kellene a hibák feltárása után az érintett összegeket fáradságosan, idő- és költségigényes módon visszatéríttetni.

Ha a Bizottság, a tagállami hatóságok, illetve a független könyvvizsgálók megfelelően felhasználták volna a rendelkezésükre álló információkat, akkor a hibák jelentős részét még a kapcsolódó kifizetések folyósítása előtt megelőzhatték, illetve feltárhatták és kijavíthatták volna.

Eredményeink azt jelzik, hogy a kiadási programok jobb megtervezése révén csökkenteni lehetne a hibák előfordulását.

A hibaszintet legjelentősebb módon talán a kockázati profilok eltérő volta befolyásolja: a költségtérítés-alapú rendszereknél az Unió támogatható tevékenységekkel kapcsolatos költségeket térít meg a kedvezményezettek által készített költségnyilatkozatok alapján, míg a jogosultságalapú rendszereknél a kifizetés bizonyos feltételek teljesülése alapján történik. A költségtérítéses rendszerek esetében a hibaarány több mint kétszeres (5,2%), mint a jogosultságalapúak esetében (1,9%).

Az emberek nem tudnak egy olyan rendszerben megbízni, amelyet nem értenek. A kiadási programok jobb kialakításával csökkenni fog a hibaszint, s így az emberek nagyobb bizalommal használják majd ki e programok lehetőségeit.

Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Képviselők!

Ma, amikor sokak számára nem magától értetődő a jólét, polgártársainknak tudniuk kell, hogy az ő nevükben kiadott minden egyes eurót már eleve megfelelő módon költenek el, és a lehető legjobb hatást érik el általa.

Ez azt is jelenti, hogy elegendő forrást lehet az elfogadott politikai prioritások megvalósítására irányítani, míg elegendő tartalék marad válság esetére is. A jelenlegi szabályozás mellett mindkét kihívás rendkívül nehéznek bizonyult.

Ezen okok miatt jelentette ki elődöm, hogy „teljesen új megközelítésre” van szükség.

Korai volna még arról beszélni, hogy valósággá válik-e ez, és ha igen, mikor, de az tény, hogy már túl vagyunk a jelenlegi kiadási tervek félidős értékelésén.

Ez az értékelés tartalmaz a költségvetési rugalmasság növelésére és a pénzügyi szabályok egyszerűsítésére irányuló jogalkotási javaslatokat. A Számvevőszék kellő időben véleményt fog nyilvánítani a javaslatokról.

Pozitívan értékeljük az Európai Bizottság ismételt felhívását arra, hogy az eredményekre kell összpontosítani. Továbbra is hiányzik azonban az optimális pénzfelhasználás vetülete – és ez a kérdés elvezet a harmadik tényezőhöz, a gondos pénzgazdálkodás témájához.

A polgárok azt akarják tapasztalni, és azt is kell tapasztalniuk, hogy az Unió optimálisan használja fel a pénzeszközeit. Azt kell érezniük, hogy jobban járnak, mint ha csak saját tagállami hatóságaikra hagytak volna.

De vajon az Unió projektjeit az optimális pénzfelhasználás jellemezte 2015-ben? Reálisak voltak azok célkitűzései már kezdettől fogva? Ésszerűek voltak a felmerülő költségek? (És

világos volt, hogy mivel kell összevetni ezt az „ésszerűséget”?) Költségesebb vagy kevésbé költséges volt a program, illetve a projekt, mint eltérő irányítási szint mellett lett volna?

Ezekre a kérdésekre mindaddig nem lehet egyszerű válaszokat adni, amíg megfelelő beszámolási szabályok nem lépnek érvénybe.

Idén azt a kérdéskört emeljük ki, hogy milyen kihívásokkal néz szembe a Bizottság, amikor beszámol a Horizont 2020 kutatási és innovációs kiadásainak eredményeiről.

A Horizont 2020 terén megállapítottuk, hogy bár a hetedik kutatási keretprogramhoz képest történt javulás, a Bizottság továbbra is csak korlátozott mértékben tudta a program teljesítményét nyomon követni és arról beszámolni. Jobban tisztázni kell, hogyan kapcsolódik össze a Bizottság tíz új politikai prioritása és az Európa 2020, illetve a Horizont 2020 stratégiai kerete. Az egyértelműség hiánya más uniós tevékenységekre is hatással lehet.

A Bizottság által a teljesítmény mérésére használt mutatók terén történt némi haladás, de továbbra is megfigyelhetők hiányosságok. A bizottsági főigazgatóságoknak jobban ki kellene dolgozniuk az irányítási célkitűzéseket.

Kedvezően értékeljük azt is, hogy a Bizottság a félidős értékelés keretében az uniós költségvetés végrehajtásáról és irányításáról történő beszámolás egyszerűsítésére és integráltabbá tételére hív fel.

Ez egybevág a Számvevőszék évek óta rendszeresen megfogalmazott ajánlásaival.

Mi azt is kimondtuk, hogy ha a pénzfelhasználás nem optimális, akkor további lépéseket is kell tenni.

Jelenleg, ha egy pénzüsszeget a szabályoknak megfelelően költöttek el és helyesen számoltak el, pont kerül a történet végére. Pedig az igazi történet csak ezután kezdődik.

Az optimális pénzfelhasználás eléréshez valós ösztönzőkre volna szükség. Önmagában az nem elég, hogy teljesülnek a kiadási célok és nem történik szabálysértés.

Ha minden pénzüsszeggel elszámolnak és minden szabályt betartanak is, az még nem szavatolja, hogy az uniós támogatású projekteknél optimális a pénzfelhasználás.

Ha az emberek számára nem világos, hogy hasznát látják-e a rendszernek, akkor mi nem is várhatjuk el, hogy megbízzanak benne.

Világosan kell látniuk mind a kézzelfogható eredményeket, mind a ráfordítást. A kettő viszonyát – azt, hogy milyen ráfordítással milyen érték jött létre – sokkal egyértelműbbé kell tenni.

Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Képviselők!

Nincsen bizalom átláthatóság és bizonyosság nélkül: ez együtt a gondos pénzgazdálkodás negyedik tényezője.

A Bizottságnak a megfelelő témákról kell beszámolnia a Parlament és a nyilvánosság előtt, és amiről beszámol, azt megfelelően, független könyvvizsgáló által is ellenőrizni kell.

A nem közvetlenül az Unió költségvetéséből finanszírozott és az általunk nem ellenőrzött pénzügyi eszközök szélesebb körű alkalmazása azonban mind az elszámoltathatóság, mind az uniós szakpolitikák és műveletek összehangolása szempontjából nagyobb kockázatot rejt magában.

Ellenőrzéseink nemcsak független bizonyosságot nyújtanak, hanem alkalmat kínálnak arra is, hogy ajánlásokat tegyünk az uniós pénzügyi irányítás javítására nézve.

A Bizottság nagy arányban elfogadja és végrehajtja ajánlásainkat.

Tagállami szinten azonban, noha a tagállamok a részükre tett javaslatainkat ésszerű mértékben magukévá teszik, a hivatalos nyomon követés mélységében nagy különbségeket tapasztalunk. Ebből adódóan nemzeti szinten kevés jel mutat arra, hogy változások történének a politikában és a mindennapi gyakorlatban.

Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Képviselők! Az Unió pénzgazdálkodása javításra szorul. Az Uniónak megfelelő reformokat kell végrehajtania, mégpedig minél hamarabb.

A döntést nem lehet sokáig halogatni. A Számvevőszék meg fogja tenni a Bizottság javaslataira vonatkozó megjegyzéseit és javaslatait, és készek vagyunk azok további megvitatására.

Ha olyan uniós pénzügyi rendszert akarunk létrehozni, amely képes visszanyerni az uniós polgárok bizalmát, akkor az Unió intézményeinek együtt kell működniük ennek érdekében. Bízom benne, hogy képesek vagyunk erre.